

NUM
290

VERTEX

VALL DE BARRAVÉS
BARRANCS
EN ACCIÓ

ENTREVISTA

Eliseu Vilaclara

Bon temps per a la meteorologia

ILLES AÇORES
NATURA I AVENTURA
ATLÀNTIQUES

AGENTS RURALS
**GARANTS
NATURALS**

9-770042-442007

00290

5,5 €

JULIOL / AGOST 2020

**Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya**
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

26

Descens de barrancs a la vall de Barravés

XAVIER GUERRERO

Aigües amunt de l'embassament de Baserca, a banda i banda de la carretera que porta a la Val d'Aran, diverses cascades alimenten la capçalera de la Noguera Ribagorçana. Alguns d'aquests barrancs encara no havien estat equipats per al seu descens, però avui això ja no és així.

4

Seccions

- 03 Editorial
- 06 Vist a la xarxa
- 08 Memorials
- 10 Les vostres opinions
- 14 Notícies / QUIM P. CASADESÚS
- 54 Senders / JOSEP LLUSÀ
- 56 Objectiu natural / JORDI FERRANDO
- 60 Perfils de muntanya / JESÚS JORDI PINATELLA
- 70 Protocols FEEC
- 78 Estil alpi / LAURA PIFERRER
- 84 Escalada esportiva / LUIS ALFONSO
- 88 Vies noves / ARMAND BALLART
- 94 Muntanyes de paper / JUDIT BASEIRIA

FOTO DE PORTADA

L'estiu invita al >
descens dels
barrancs pirenaics.
FOTO / DIEGO CABALLERO

JULIOL / AGOST 2020

EDITA
**Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya**
Federació Catalana d'Alpinisme
i Escalada
Rambla 41, pral. 08002 Barcelona
Tel. 934 120 777 Fax 934 126 353
vertex@feec.cat

DIRECCIÓ
Quim P. Casadesús
quim.pons@feec.cat
CAP DE REDACCIÓ
Xavier Maduell
xavier.maduell@feec.cat
CONSELL ASSESSOR
Armand Ballart, Rosa Maria Bosch,
Eliseu T. Climent, Samuel Colomer,
Francesc Domènech, Josep Llusà,
Jordi Merino, Adriana Olsina,
Ester Sabadell i Joan Maria Vives.

HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO
Luis Alfonso, Patricia Altube,
Josep Manuel Anglada, Armand Ballart,
Judit Baseiria, Dani Brugarolas,
Carles Claraco, Eliseu T. Climent,
Marc Cornet, Pere Esteban, Enric Faura,
Jordi Ferrando, Xavier Guerrero,
Maria Teresa Llavina, Félix Masachs,
Albert Masó, Oscar Masó,
Jesús Jordi Pinatella, Josep Llusà,
Laura Piferrer, Marc Pinsach,
Francesc Roma, Francesc Sanahuja
i Eliseu Vilaclara.

COL·LABORADORS GRÀFICS
Diego Caballero, Clara Castellà,
Edu Català, Carla López,
Anna Mongay, Santi Padrós,
Xavi Palahí, Roger Salanova,
Pep Serra, Miquel Taverna
i Silvia Vidal.

Josep Maria Torras Homet 1926-2020

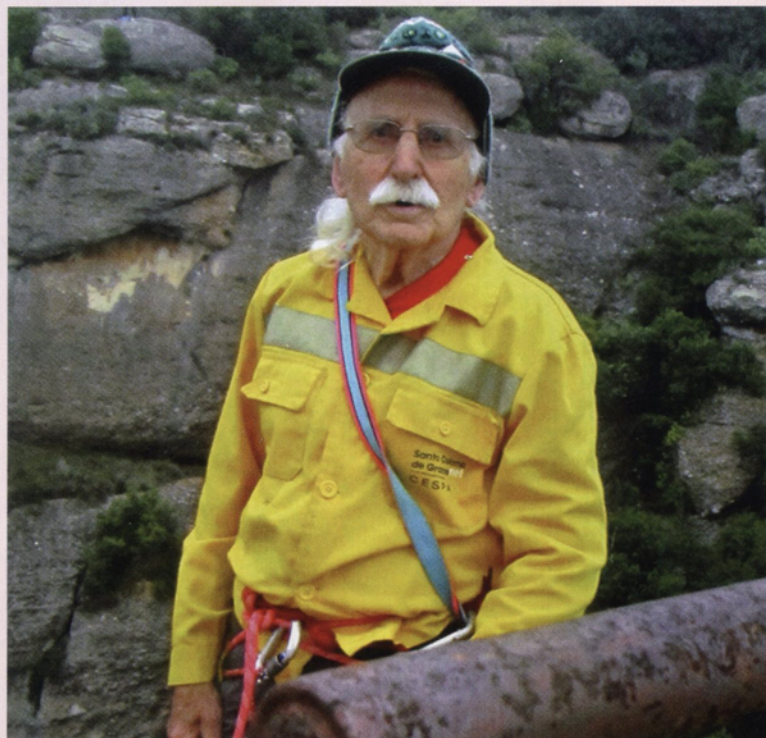
*Escalador, espeleòleg, esquiador,
atleta: muntanyenc integral*

L'última persona que ha rebut l'Ensenya d'Or de la FEEC, Josep Maria Torras, va morir el 6 de maig passat a l'edat de 94 anys. La seva llarga i fructífera trajectòria de muntanya i esport ha estat farcida de grans xifres: més de 100 vies obertes, 156 escalades a la Castella de Sant Llorenç del Munt, 400 ascensions a tresmils pirinencs (l'Aneto, 42 vegades), 27 maratons, carreres de 100 km, soci de quatre entitats excursionistes, autor de gran quantitat d'articles i ressenyes... I això que a la muntanya simplement hi anava, com ell deia, «a passar-ho bé».

TEXT **ARMAND BALLART**

En Josep Maria Torras Homet podríem encasellar-lo en aquell ventall d'afortunats que han viscut intensament quasi un segle, esprement tot allò que més els ha apassionat de valent. La seva trajectòria extraordinària curiosament ha contrastat amb un tarannà modest, familiar i afable, els dots principals d'un home sempre engrescat per la descoberta. De la tasca d'en Josep Maria com a pioner en el món de l'espeleologia i l'escalada a casa nostra, en queda un centenar de primeres ascensions ben conegudes a Montserrat, Sant Llorenç del Munt, serra de Busa o el Priorat, entre les més significatives. Totes aquestes vies les va obrir a partir de mitjans dels anys quaranta, en molts casos amb l'inseparable Joan Nubiola. Són cita obligada per a qualsevol romàntic disposat a entendre els orígens d'una història ja centenària, l'evolució constant de la qual ha soterrat lentament molts aspectes fonamentals que trobem a faltar avui en dia. Amb tot, el carismàtic Torras no va defugir mai l'ètica original, l'argument principal de moltes converses on sempre encertava de ple. Ja sigui calçant espadenyes d'espart o peus de gat, ell ha sabut transmetre sense refregits els autèntics valors del vell ofici d'enfilarse.

El gran viatge de Josep Maria Torras no només ha consistit a barallar-se amb el conglomerat, explorar el silenci de les coves o lliscar sobre la neu verge amb esquís. Un bon dia es va capficar —com tants altres— a pujar muntanyes. Aquesta fal·lera el va dur a assolir tots els tresmils del Pirineu (com que molts els va repetir, hi va sumar 400 ascensions), els 41 sostres comarcals catalans i els 50 sostres provincials d'Espanya, illes incloses. El fet de coronar 42 cops l'Aneto i 19 la pica d'Estats, o d'escalar 156 vegades la Castella de Sant Llorenç, dona una lleugera idea del ritme constant al qual es va entregar. I ben entrats els anys vuitanta, li va donar per l'atletisme. Carreres de 100 km i maratons de

Josep Maria Torras el 2014 al cim de l'Esquirol, després d'haver escalat aquesta roca de Sant Llorenç del Munt a l'edat de 88 anys.

gran renom el van dur a voltar fins als antípodes acompanyat de la seva muller, l'Anna Maria Pallejà, pilar indiscutible de la seva existència i mare dels seus tres fills, crescuts entre Barcelona i els gruixuts murs de la seva entranyable casa pairal al centre de Castellar del Vallès.

Amb la pèrdua del Torras desapareix un pioner cabdal del nostre particular esport, testimoni d'èpoques difícils, de viatges sense bitllet, i sempre fent pinya per assolir allò insòlit amb la capacitat i la memòria suficients per explicar-ho. Un temps en què la corda, més que resistir, va ser el vincle per lligar-se i l'eina principal per davallar al peu de l'aventura.

Torras va ser distingit amb l'Ensenya d'Or de la FEEC el novembre del 2019. FOTO / MIQUEL TAVERNA

Torras l'any 1954 en un campament hivernal al Puigmal.

Un amic únic

TEXT I FOTOGRAFIA JOSEP MANUEL ANGLADA

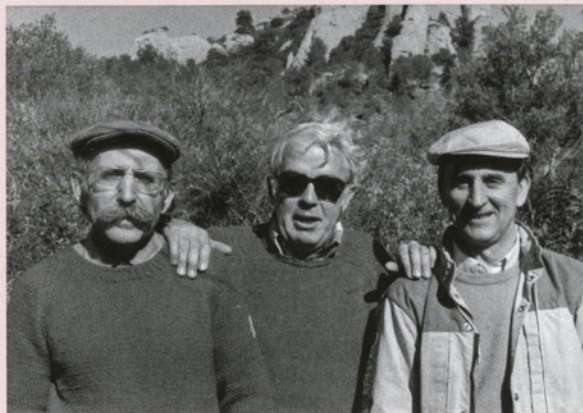
A finals de l'any 1953 vaig tenir la sort de conèixer en Josep Maria. Junts, amb el seu inseparable company Joan Nubiola, vam anar a Riglos quan encara no hi havia carretera i quasi tot estava per explorar. Vam fer la novena ascensió al Mallo Pisón. Des d'aquella escalada i diverses exploracions espeleològiques hem mantingut sempre una molt bona amistat. En una ocasió, fent esquí de muntanya a Núria, vam bivaquejar sota el Puigmal. Plantem la tenda, sopem i ens fem dins del sac de plomes. Vam dormir tan bé que només en despertar-nos al matí vam notar un gran pes sobre nostre. Teníem el sostre de la tenda a només dos pams! Havia nevat tant durant la nit que per poc quedem colgats. I nosaltres roncant! En Josep Maria el recordarem sempre com una persona amb un gran coneixement de la muntanya, però que al mateix temps sabia escoltar els qui l'informaven d'un detall nou, que ell ràpidament se l'apuntava a la llibreta. Era metòdic, meticulós i molt agradable. T'ho passaves molt bé amb ell, ja fos caminant, escalant o fent *espeleo*. Vivíem al peu de Sant Llorenç del Munt i se'n coneixia tots els racons. Era impossible perdre-s'hi anant amb ell! Era un amic únic i el trobarem a faltar.

Un centenar de vies d'escalada clàssica

TEXT ALBERT I ÒSCAR MASÓ GARCIA

Josep Maria Torras Homet (Barcelona, 29.1.1926 – Sant Cugat del Vallès, 6.5.2020) va obrir, que en tinguem constància, 102 vies d'escalada clàssica. Quasi totes aquestes obertures van tenir lloc a Catalunya i van transcórrer entre els anys 1945 i 2011, si bé la dècada dels cinquanta va ser la més productiva en aquest sentit.

La muntanya de Montserrat va concentrar la major part de les primeres ascensions d'en Torras (concretament, 65), amb cèlebres xemeneies com les *Torras-Nubiola* i *Nubiola-Torras* de la paret NW de Sant Jeroni o la de la Figuereta, esdevingudes clàssiques intemporals; vies normals com la de l'agulla dels Espeleòlegs i la dels Naps de Dalt; arestes nord com la de l'Eco Superior o l'agulla de la Tempestat; arestes *Brucs* com la del Dàtil o la Inclinata; i molts altres itineraris *Torras-Nubiola* com el del Faraó, els Plecs de Llibre o el serrat del Moro. El segueix en nombre d'obertures el massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, amb una trentena de vies noves com la *Torras-Nubiola* de la cova del Drac, la *Torras-Fruitós* del turó de les Nou Cabres, la paret NE del Cavall Bernat de la Vall o la xemeneia *Torras-Nubiola* del cingle de la Trona. Altres massissos van sentir la petjada oberturista d'en Josep Maria, com la solsonenca serra de Busa (la impressionant xemeneia *Torras-Nubiola* al Cogul), el pallarès roc de Santa (via normal del Fus), el prioratí Montsant (roca del Xollat i roca Corbatera), la mola de Colldejou, el massís del Port (travessa de l'Airosa) i, ja a la Ribagorça aragonesa, la roca del Castell de Llaguarres.

Josep Maria Torras, Joan Nubiola i Josep Manuel Anglada, l'any 1979.

Més de la meitat de les obertures (seixanta, en concret) d'en Torras van ser realitzades amb Joan Nubiola com a fidel company de cordada. Però durant tants anys de primeres ascensions es va encordar amb molts altres escaladors i escaladores com la seva esposa Anna Maria Pallejà, Antònia Caparrós, Josep Barberà, Fredi Parera, Jordi Riera, Ignasi Capeta, Josep Milà, Josep Aspachs, Benjamí Vaqué o els qui firmem aquest text. Finalment, destaquem que Josep Maria Torras va pertànyer a quatre entitats excursionistes: al Club Muntanyenc Barcelonès (i més concretament al Grup d'Alta Muntanya i al Grup d'Exploracions Subterrànies d'aquest club), al Centre Acadèmic d'Escalada del CEC, al Club Esquí Berguedà i al Centre Excursionista de Castellar del Vallès.